

Datum
2019-10-22Diarienummer
KFN-2019/251.31Handläggare
Mats Wesslén
mats.wesslen@huddinge.se

Kultur- och fritidsnämnden

Planprogram för Flemingsbergsdalen

Förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden beslutar att godkänna förvaltningens remissvar på programsamråd enligt tjänsteutlåtande daterat den 22 oktober 2019 och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Planprogrammet för Flemingsbergsdalen beskriver utgångspunkter och mål för förnyelsen av området. Syftet med programmet är att skapa förutsättningar för utveckling av en integrerad stadsdel med höga stadsbyggnadskvaliteter som kan bidra med nya arbetstillfällen, service, nöjen, kultur, bostäder, samhällsservice samt studieplatser inom högre utbildning. I stadsdelen skapas ett nytt samlande stadscentrum, ett resecentrum och nya parker.

Kultur- och fritidsförvaltningen har för avsikt att övergripande kommentera planprogrammet samt belysa de frågor som specifikt rör förvaltningens verksamhetsområden – kultur, idrott och folkhälsa och barnperspektiv.

Förvaltningen ser positivt på skrivningar om att stadsdelen ska verka integrerande med övriga Flemingsberg och fysiska och sociala barriärer ska överbryggas (sid. 6) och de principer om samutnyttjande som beskrivs.

Urbana inslag och täthet/förtätning återkommer i programmet. Förvaltningen vill understryka de utmaningar som kan komma i och med allmänna platsers/eventangsytor/idrottsplatsers ljudnivåer kontra bostäder.

Kultur- och fritidsförvaltningen anser att planprogrammet på ett mycket positivt och genomtänkt sätt har införlivat kulturen och kulturbegreppet i utvecklingen av stadskärnan, men önskar lyfta vikten av att möjliggöra för konstnärliga produktionsplatser i stadskärnan och det värde som samverkan med konstnärer i projekt och offentlig konstnärlig gestaltning kan tillföra ett område.

Idrottsytor finns inplanerade till viss del. Anläggningar avseende idrott är i regel skrymmande och tar mycket mark i anspråk. Förvaltningen ställer sig frågande till om de ytor som idag finns inplanerade för den stora befolkningsgrupp som är inplanerad i området verkligen räcker.

HUDDINGE KOMMUN

Postadress
Huddinge kommun
Kultur- och fritidsnämnden
141 85 HuddingeBesök
Sjödalsstorget 7Tfn 08-535 300 00
Tfn vxl 08-535 300 00

www.huddinge.se

Förvaltningen anser att ungdomar omfattas av det barnperspektiv som beskrivs i planprogrammet. Samtidigt är det viktigt att i tidigt skede se hur flöden av ungdomar kan se ut, och hur de ska få tillgång till ytor för spontana aktiviteter som idrott, dans m.m.

Beskrivning av ärendet

Ett planprogram är det första steget i en detaljplaneprocess enligt plan- och bygglagen (PBL). I planprogrammet anger kommunen utgångspunkter och riktlinjer som är vägledande för den fortsatta planeringen. Planprogrammet för Flemingsbergsdalen ska vara ett underlag för efterföljande detaljplaner i området.

Planprogrammet för Flemingsbergsdalen beskriver utgångspunkter och mål för förnyelsen av området. Syftet med programmet är att skapa förutsättningar för utveckling av en integrerad stadsdel med höga stadsbyggnadskvaliteter som kan bidra med nya arbetstillfällen, service, nöjen, kultur, bostäder, samhällsservice samt studieplatser inom högre utbildning. I stadsdelen skapas ett nytt samlande stadscentrum, ett resecentrum och nya parker. Järnvägen och Huddingevägen däckas över och barriärer överbryggs. Stadsdelen är tät och erbjuder urbana kvaliteter i form av närhet, utbud av service, grönska och tydliga stråk och kopplingar. Inom programområdet planeras för cirka 35 000 arbetsplatser och cirka 5 000 bostäder.

Utvecklingen av stadsdelen är en del i att förverkliga den regionala stadskärnan Flemingsberg. För att uppnå den befolkningstäthet som krävs för att skapa en stadsdel som lever dygnet runt, siktar programmets vision mot ett högt antal arbetsplatser och bostäder. Planprogrammet ska bidra till balans i stockholmsregionen genom att skapa nya arbetsplatser i regionens södra del.

Den nya stadsdelen omfattar en stor del av centrala Flemingsberg och ska bidra till att knyta samman områdets olika delar och överbrygga de barriärer som befintlig infrastruktur och topografi skapar. Stadsdelen ska ha höga stadsbyggnadskvaliteter som bidrar till att skapa goda livsmiljöer.

Bebyggelsestrukturen ska ge en god orienterbarhet och ha ett finmaskigt gatunät. Strukturen ska vara flexibel och medge att markanvändning, funktioner och ägandestruktur kan ändras över tid i takt med ändrade omvärldsförutsättningar. Nya lättillgängliga och sammanhängande stråk och varierade mötesplatser ska ge möjlighet till möten för alla som lever, verkar och besöker Flemingsberg.

Inom programområdet finns möjlighet att skapa cirka 35 000 arbetsplatser och cirka 5 000 bostäder. Programmet kommer att utgöra underlag för framtida detaljplaner. Programförslaget bygger på en övergripande idé om en stadsdel som knyts ihop med övriga Flemingsberg och som lever större delen av dygnet. I stadsdelen skapas bland annat ett nytt samlande stadscentrum, ett resecentrum, torg och parker. De barriärer som Huddingevägen och järnvägen utgör ska överbryggas genom en ny överdäckning mellan Regulatorbron och nya Flemingsbro. Stadsdelen är tät och erbjuder närhet mellan arbetsplatser, bostäder, kollektivtrafik, handel, service, upplevelser, park och natur.

Följande stadsbyggnadsprinciper har varit styrande vid framtagandet av programförslaget.

- Stadsdelen planeras med en varierad användning som gynnar både dag- och nattbefolkning.
- Mötesplatser placeras i skärningspunkter mellan viktiga stråk.
- Stadsrummen utformas i varierade skalor som kompletterar varandra och som gynnar möten mellan människor.
- Bottenvåningar utformas så att de bidrar till stadsrummet.
- Bebyggelse utformas så att visuella samband mellan inne och ute skapas.
- Gaturummen utformas för att vara upplevelserika och prioritera fotgängare.
- Gränser mellan den privata sfären och allmän plats ska utformas så att den är tydligt läsbar.
- Publika byggnader placeras i strategiska lägen och utformas med omsorg för att bidra till områdets identitetsskapande.
- Stadsdelen ska utformas med hänsyn till barn och äldre.
- Stadsdelens gatustruktur ska vara finmaskig.
- Bebyggelse och infrastrukturlösningar ska bidra till att överbrygga barriärer.
- Stråk utformas med tydligt läsbara inbördes hierarkier.
- Huvudstråk har en hög entrétäthet.
- Stadsdelens särskilt viktiga allmänna platser ska ha goda solförhållanden vid lunch, klockan 11–14 under vårdagjämning och/eller kvällstid 17-20 under juni och juli.
- Attraktionspunkter placeras i gränssnitten mellan angränsande stadsdelar.

Förvaltningens synpunkter

Kultur- och fritidsförvaltningen har för avsikt att övergripande kommentera planprogrammet samt belysa de frågor som specifikt rör förvaltningens verksamhetsområden – kultur, idrott, folkhälsa och barnperspektiv.

Planprogram för Flemingsbergsdalen är ett spännande och väl genomtänkt planprogram där förvaltningen delar intentionen i såväl syfte som vision.

Vi ser positivt på skrivningar om att stadsdelen ska verka integrerande med övriga Flemingsberg och fysiska och sociala barriärer ska överbryggas (sid. 6) och principer om samutnyttjande där exempelvis skolor föreslås användas till föreningsverksamhet kvällstid (sid.13) eller en förskolegård blir en viktig lekplats på kvällar och helger (sid. 15). Även temporära kulturella insatser lyfts vilket förvaltningen anser vara en viktig del av en levande stad men som även bör kunna utökas till tillfälliga etableringsytor för till exempel näringslivet.

Urbana inslag och täthet/förtätning återkommer i programmet. Förvaltningen vill understryka de utmaningar som kan komma i och med allmänna platsers/eventangsytor/idrottsplatsers ljudnivåer kontra bostäder. De senaste

åren ser vi fler och fler överklaganden som leder till fördyrande och fördröjande av etableringar av kultur- och fritidsanläggningar, vilket är viktigt att dra lärdom av och ta med tidigt i planeringen.

Att få till en bättre koppling till och från Grantorp och Visättra är en viktig aspekt inte minst ur en social dimension. Särskilt gång- och cykelvägar bör vara trygga, väl upplysta och gestaltas tilltalande för alla åldrar och inte minst- för barn- och unga samt de med funktionsvariationer. Detsamma gäller parkerna i området som utöver ovanstående även bör ge möjlighet till både fysiska och kulturella aktiviteter året runt för olika ålderskategorier. Parker bör vara levande ytor för sociala möten över generations- och kulturella gränser och kan innehålla allt ifrån skridskoisbanor, miniutegym, lekplatser, caféer, evenemangsytor, sittplatser, fri wifi, spontana dansbanor osv.

Kultur

Kultur- och fritidsförvaltningen anser att planprogrammet på ett mycket positivt och genomtänkt sätt har införlivat kulturen och kulturbegreppet i utvecklingen av stadskärnan, men önskar lyfta några få delar som vi ser kunde få större utrymme.

Under 2019 tillsatte kulturförvaltningen i Region Stockholm en utredning rörande utvecklingen av konstnärliga produktionsplatser där Huddinge var en av tre deltagande kommuner (Förutsättningar för konstnärliga produktionsplatser i Stockholmsregionen, Larsson, 2019). Utredningen såg över nuläge och behov samt kom med rekommendationer för en fortsatt utveckling i kommunerna. Enligt rapporten kommer behovet av konstnärliga produktionsplatser öka under de närmsta åren och möjligheter till fortsatt konstnärlig utveckling finns framförallt kopplat till de regionala stadskärnorna där det både finns möjlighet att planera in i tidigt skede och lägre hyresnivåer än i Stockholms innerstad.

Enligt planprogrammets vision ska Flemingsberg bli det självklara etableringsvalet för ett kunskapsintensivt näringsliv och kreativa näringar. Här ser kultur- och fritidsförvaltningen stora möjligheter för Flemingsbergsdalen att redan i planprogrammet förtydliga vikten av att även de kulturella näringarna bereds plats i stadskärnan. Kulturella näringar och produktionsplatser har ofta möjlighet att även erbjuda publik verksamhet vilket skapar mervärden för såväl boende som besökare.

Planprogrammet beskriver vikten av hög gestaltningsmässig kvalitet och här vill förvaltningen lyfta de värden som samverkan med konstnärer i byggprojekt och offentlig konstnärlig gestaltning kan tillföra ett område. Konsten genererar estetiska värden, uppmuntrar till en levande stadsmiljö, ger ett område en tydlig och specifik karaktär samt förstärker en positiv och samtida bild av Huddinge. Flemingsbergsparken är ett gott exempel på där samverkan med en konstnär i utformningen gör att parken får en fantasifull karaktär, får oss att tänka i nya banor och aktiverar miljön.

Nästgårds till Flemingsbergsdalen ligger ett offentligt konstverk – bostadsområdet Grantorp, som i sig ställer krav på den estetiska utformningen av den nya stadskärnan.

I avsnittet om kulturmiljö beskrivs att både en kulturmiljöinventering och en arkeologisk utredning ska göras för att säkerställa att kulturmiljövärden inte går förlorade i omdaning, vilket förvaltningen ser som värdefullt. Kultur- och fritidsförvaltningen vill framhålla att kulturarvet är skapat av de människor som har befolkat och befolkar platsen. Deras närvaro har satt sin prägel på området och skapat värden som lätt går förlorade om inte tidigare och nuvarande invånarnas berättelser får ta plats i förändringen. Det kan ske genom exempelvis dialog i utformningen av platser, konstnärlig gestaltning, förslag på gatunamn och informativ skyltning.

Idrott

Idrottsytor finns inplanerade till viss del. Anläggningar avseende idrott är i regel skrymmande och tar mycket mark i anspråk. Förvaltningen ställer sig frågande till om de ytor som idag finns inplanerade för den stora befolkningsgrupp som är inplanerad i området verkligen räcker.

Cykel- och gångvägar är en viktig del av planeringen. Dessa kan med fördel planeras redan ifrån början med löparspår som del av cykel- och gångvägen. Vidare kan rörelseinslag kanta cykel- och gångvägarna med hopp och lekinslag, inslag av enklare minigym osv.

I området ser vi fyra nya skolor varav två platser för idrott. Förvaltningen undrar hur man tänker försörja skolorna med yta för idrott. Det ser ut som om man planerar in en fotbollsplan i området precis vid gränsen till Visättra.

Som helhet är bedömningen att det behövs en elvaspelsplan per 12 500 invånare för att på ett rimligt sätt motsvara behoven. I planeringen bör även fotbollsplaner som ligger strax utanför planområdet räknas in. Dock menar förvaltningen att ytterligare två elvaspelsplaner behövs för att försörja föreningsidrottens behov.

Fleminghallen försörjer idag sex skolor i ämnet idrott och hälsa och en förskola bedriver verksamhet i anläggningen. Idag är beläggningen mellan 8.00-16.00 ca 55% vilket innebär att det finns utrymme för fler bokningar.

I området Flemingsberg/Visättra finns det en idrottshall i Grantorp och Fleminghallen där föreningarna har aktiviteter. Enligt planprogram tillkommer en idrottshall vilket förvaltningen ser positivt på.

Barnperspektiv

Förvaltningen anser att ungdomar omfattas av det barnperspektiv som beskrivs i planprogrammet. Samtidigt är det viktigt att i tidigt skede se hur flöden av ungdomar kan se ut, och hur de ska få tillgång till ytor för spontana aktiviteter som idrott, dans m.m.

Datum
2019-10-22Diarienummer
KFN-2019/251.31

Det som skapar meningsfullhet, KASAM (Känsla av sammanhang), sker på de platser där människor möts i positiva sammanhang. Detta gäller i än högre grad för ungdomar, då de ofta önskas bort ur bilden av det offentliga rummet.

Möjlighet till social respons och tillgång till mötesplatser kan bidra till att barn utvecklas mångsidigare både socialt och avseende miljöupplevelser (Mia Heurlin-Norlinder, 2005). Ur det perspektivet är det både intressant och viktigt att Flemingsberg enligt planprogrammet ska vara lätt att leva och röra sig i utan bil och att gång och cykelvägar samt kollektivtrafik ska vara rätt dimensionerade för de som tar sig till och från Flemingsbergsdalen.

Frågor förvaltningen anser är viktiga ur ett barnperspektiv:

- Upplevs närmiljön och platsernas karaktär som meningsfulla?
- Är platserna orienterbara och varierade?
- En meningsfull plats kan innehålla hemhörighet, meningsfullhet, trygghet, kommunikation, bearbetning och identitetsskapande (Crafoord 2007)
- Hur motverkas platslöshet?
- Finns utrymme och förutsättningar för barns lek? Syftar inte nödvändigtvis till organiserade lekplatser utan ytor som kan vara improviserade platser som en gård eller en grönyta.

Visionen i planprogrammet svarar till stor del emot de frågeställningar förvaltningen lyft utifrån ett barnperspektiv, gällande barns avstånd till lekytor, och hur skolgårdar ska utformas för att främja barns fria lek. Det är även positivt att gångvägar, broar och stigar är planerade för att främja barns rörlighet och för att de säkert ska kunna röra sig i området. Däremot saknas barnperspektivet i relation till fysisk aktivitet och tillgång och närhet till kulturella aktiviteter i Flemingsbergsdalen.

Ekonomiska och juridiska konsekvenser

Anneli Fällman
Kultur- och fritidsdirektör

Thomas Jansson
Stabs- och utvecklingschef

Datum
2019-10-22

Diarienummer
KFN-2019/251.31

Bilagor

- Bilaga 1. Samrådsbrev
- Bilaga 2. Planprogram för Flemingsbergsdalen

Beslutet delges

Kommunstyrelsen